

syn til de øvrige Stier. Skolerne skulle besøges stadigt af en Mængde Børn, og, da de ere lagte paa Steder, der ofte ere langt fra de almindelige Veie, er det aldeles nødvendigt, dersom man skal tænke paa et nogenlunde stadigt Skolebesøg, at der sørges for, at der er en nogenlunde beqvem Sti, ad hvilken Folk kunne sende deres Børn til Skole. Det har derfor ogsaa allerede i Forordningen af 30te Decbr. 1793 § 18 været antaget, at Grundeierne skulle være pligtige til at lade Skolestierne gaae over deres Grund, og at de tillige skulle vedblive at holde dem vedlige. Derimod har der hidtil ikke været givet mindste Vink i Lovgivningen om, at der skulde ved offentlig Foranstaltning indrettes særskilte Kirke- og Thingstier. Der skal ikke blot være Fodstier til Kirke- og Thinghuus, men ogsaa Kjøreveie. Disse høre hen til de almindelige Communeveie, og om dem kan der ikke være Spørgsmaal, da disse ere overalt. Kirkerne ere, hvor de have været fra gammel Tid, ja for Aarhundreder siden. Der maa efter Betænkningens og Commune-ansættelsens Forsøg for at afhjælpe de Mangler, slige Veie maatte have; derimod er Forholdet et ganske andet med Hensyn til Skolestier; Skoler blive ideligt omlagte og anlagte af ny; og saaledes kunne nye Skolestier jevnlig blive forandrede. Med Hensyn til de enkelte Steder, der ikke ligge lige ved Kirke- og Thingveiene, maae der dog være Veie og Stier, ad hvilke Beboerne kunne komme til disse Veie, og altsaa behøves der ikke derfor særlige Veie. Det er vel sandt, at det kan være en stor Bequemmelighed, at der er særskilte Kirkestier og ogsaa saadanne særskilte Thingstier, hvorved Beboerne forkortes for slige Beboere, men det er ikke en saadan absolut Nødvendighed, at der ved offentlige Foranstaltninger skulde sørges derfor. Hvor der fra gammel Tid har været særlige Gjenveie, ad hvilke Bedkommende kunne komme til Kirke uden at følge de egentlige Veie, skulle de naturligtviis vedligeholdes, forsaavidt der er nogen Afkomst dertil, det være sig ved Hævd, eller ogsaa maaskee ved Bestemmelser, der ere tagne ved Udfisningen eller ved contractmæssige Bestemmelser. Men at der skulde kunne oprettes saa mange nye Stier af det Slags, som kunne være tjenlige, for offentlig Besø-

ning, forekommer mig at være en betænkkelig Udvikelse i de hidtil gjældende Regler, saa meget mere, som det er i meget forskellige Retninger, at de forskellige Steder maatte kunne derved faae Gangveie, der skulle føre nærmere til Kirken og Thinget, og der kunde blive en Mængde Fordringer af dette Slags at gjøre. Det er under den første Behandling af Sagen blevet sagt, at det var en stor Billighed mod den Klasse af Borgere, som ikke er forsynet med Kjøretøier, at de kunne have bedre Veie at gaae paa end Kjøreveiene, som ofte ere meget smudsige, saa at det er høist besværligt at komme frem ad disse Veie. Jeg vilde vistnok finde det meget ønskeligt, hvis der kunde gjøres Foranstaltninger i denne Henseende. Men, skulde der gjøres saadanne Foranstaltninger, troer jeg, at de maatte være af mere omfattende Art, end dem, hvorom der her er Spørgsmaal. Det har forhen været bragt i Forslag, at der skulde ved Siden af alle Landets Kjøreveie tillige være en taaelig Fodsti. Navnlige blev der af de roestilbste Stænder, under Forhandlingerne 1840 om Betænkningen, som udkom 1841, andraget paa, at der ved Siden af Hovedlandeveiene og tildeels af de mindre Landeveie, maatte anlægges Fodstier; men den jydsk Stænderforsamling erklærede sig meget skarpt derimod, ikke fordi den miskjendte det Nusselige og Gavnlige deri; men paa Grund af den store Besværlighed og Bekostning, det vilde medføre. Dette kan der iøvrigt ikke være Tale om under nærværende Sag, thi her er kun Tale om enkelte slige Stier, og Udkastet gaaer aldeles ikke ud paa, at der skulde indrettes Kirke- og Skolestier, blot for at befrie de Bedkommende for den Besværlighed at træffe ad de smudsige Landeveie, thi der tales alene om det Tilfælde, hvor man kunde finde en nærmere Sti til Kirken og Thinghuset. Der er altsaa slet ikke Tale om Veie, der skulle være hyggeligere end Kjøreveien; det er et Hensyn, som ligger aldeles udenfor Udkastet, og som ikke kan bestaae med Udkastets Bestemmelse. Selv om der udkom en Lov med saadanne Bestemmelser, som den nu forelagte Lov indeholder, kan den aldeles ikke indeholde Bemyndigelse til at anlægge Kirke- eller Thinghuusstier blot for at befrie de Gaaende for de Besværligheder, som